

N:o 124.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 maj 1905.
— — — — — Andra Kammaren den 9 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande bestämmelser rörande afvittringen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 8.)

Till Konungen.

Uti en den 17 mars 1905 till Riksdagen aflåten proposition, n:o 88, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet förda protokoll, föreslagit Riksdagen att för sin del besluta, att vid afvittringen inom de områden af Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, beträffande hvilka Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande ännu icke meddelat afvittringsutslag, skall iakttagas:

dels att för nybyggen, som hädanefter upplätas å odisponerade öfverloppsmarker nedom odlingsgränsen, skogsanslaget bestämmes till högst 1,200 hektar för helt mantal;

dels ock att af skogsanslaget skall omedelbart tilldelas de särskilda hemmanen eller nybyggena endast hvad som efter noggrann, af afvittringslandtmätaren med biträde af skogstjänsteman för hvarje särskildt fall för-

rättad undersökning anses erforderligt för nödigt husbehof, med hänsyn jämväl till förefintliga odlingslägenheter, men att återstoden af skogsanslagen afsättes till allmänning, att för delägarnes gemensamma nytta förvaltas i enlighet med de grunder, som af Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

Lämpligheten af den föreslagna nedsättningen af skogsanslagets storlek har Riksdagen funnit vara uppenbar, och har Riksdagen därför ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Den föreslagna bestämmelsen att vid ännu återstående afvittringsförrättningar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker hemman och nybyggen skola af skogsanslagen omedelbart erhålla endast nödigt husbehof, hvaremot återstoden skall afsättas till allmänning att förvaltas för delägarnes gemensamma nytta, har äfven syns Riksdagen synnerligen välbetänkt. Det torde visserligen kunna blifva förenadt med svårighet att i hvarje särskildt fall på lämpligt sätt bestämma den areal, som bör tilläggas ett visst hemman eller nybygge såsom husbehofsskog, men denna svårighet synes dock i viss mån afhjälpt genom den föreslagna bestämmelsen, att berörda åtgärd skall föregås af en noggrann, af afvittringslandtmätaren med biträde af skogstjänsteman för hvarje särskildt fall förrättad undersökning. Emellertid har å andra sidan framhållits, att äfven med en sådan föregående noggrann undersökning en viss ojämnhet i fördelningen af husbehofsskogen lätteligen torde kunna uppkomma, därest vid afskiljandet af det skogsområde, som anses böra tillkomma ett hemman eller nybygge såsom husbehofsskog, hänsyn skall tagas ej allenast till markens olika växtlighet och förefintliga odlingslägenheter, utan äfven till den å området befintliga ståndskogen. Om nämligen ett hemman eller nybygge skulle tilldelas ett förhållandevis mindre område till husbehofsskog på grund däraf, att å sagda hemman eller nybygge vid afvittringstillfället finnes riklig tillgång på afverkningsbar ståndskog, skulle sagda hemman eller nybygge efter det ståndskogen afverkats, komma i ett sämre läge än andra hemman och nybyggen, hvilka i saknad af dylik tillgång på ståndskog tillerkänts större områden husbehofsskog. Å andra sidan skulle det emellertid ej vara rättvist, om ett hemman eller nybygge oaktadt förekomsten af riklig ståndskog tilldelades lika stort område till husbehofsskog, som annat hemman eller nybygge med obetydlig ståndskog. En utväg att i berörda hänseende åstadkomma en rättvisare och jämnare

fördelning skulle enligt Riksdagens tanke vara, att husbehofsskogens areal bestämdes utan hänsyn till ståndskogens beskaffenhet, men att, där vid afvittringstillfället rikligare tillgång å afverkningsbar ståndskog förefunnes, den husbehofvet öfverskjutande skogstillgången på en gång före tillträdet utstämplades för att sedermera efter hand afverkas, och att försäljningsmedlen därför inflöte till allmänningensfonden. Någon förändring i nu förvarande förslag torde emellertid denna Riksdagens uppfattning ej böra föranleda, utan har frågan härom syntes Riksdagen lämpligast böra tagas under öfvervägande vid utarbetande af de särskilda bestämmelser angående dispositionsrätten öfver husbehofsskogen, som enligt propositionen ställts i utsikt, och hvilka bestämmelser Riksdagen i likhet med Eders Kungl. Maj:t finner vara af beskaffenhet att framdeles i vissa delar böra underställas Riksdagens pröfning.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skall den allmänning, som af återstoden af skoganslagen bildas, förvaltas för delägarnes gemensamma nytta enligt grunder, som af Eders Kungl. Maj:t bestämmas, och har Eders Kungl. Maj:t ansett det böra bero på Eders Kungl. Maj:t att vid fastställande af reglementen för allmänningarna söka tillse, att allmänningsafkastning vinner sådan användning, att ändamålet med afvittringen och med allmänningens afsättande må så mycket som möjligt blifva tillgodosedt.

Riksdagen, som i denna fråga är af samma uppfattning som Eders Kungl. Maj:t, anser sig emellertid böra framhålla vikten af att de grunder, som komma att bestämmas för allmänningarnas förvaltning, blifva sådana, att de lämna största möjliga trygghet för att allmänningarna komma att lända till varaktigt stöd för den jordbrukande befolkningen och att hemman, som hafva del däri, ej få sådan fördel däraf, att de blifva föremål för spekulation. I sådant hänseende har Riksdagen, på samma gång Riksdagen behjärtat hvad Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län i sitt afgifna utlåtande yttrat angående faran af att utan nödiga inskränkingar medgifva delägarne i allmänning rätt att af inkomsterna därifrån erhålla godtgörelse för sina kommunala utskylder, funnit sig synnerligen tilltalad af hvad kammarkollegium och domänstyrelsen i sitt gemensamma utlåtande yttrat angående lämpligheten af att låta allmänningensfondens afkastning utgå såsom bidrag till för delägare i allmänhet nödiga och gagneliga kommunala ändamål, såsom läkarvård, fattigvård, folkundervisning, jordbrukets förbättring genom utdikning eller anorledes samt för anläggning eller förbättring af utfartsvägar, äfvensom att i mån af tillgång af allmänningensfondens inkomster afsätta medel till en fond för delägarnes understöd vid inträffande missväxtår, företrädesvis

genom beredande af arbetsförtjänst vid inom kommunen anordnade allmännyttiga arbeten.

De i propositionen ifrågasatta ändrade bestämmelserna rörande afvittringen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker skola enligt förslaget tillämpas inom de områden af berörda lappmarker, beträffande hvilka Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande ännu icke meddelat afvittringsutslag, och har härmed afsetts dels oafvittrad mark ofvan odlingsgränsen i Västerbottens län och dels odisponerad öfverlopps-mark nedom odlingsgränsen i bägge länen, hvaremot det uppgifvits, att afvittringsutslag meddelats beträffande all mark ofvan odlingsgränsen inom Norrbottens län. Enligt Riksdagen tillhandakomna upplysningar lär emellertid Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i sistnämnda län ännu icke meddelat afvittringsutslag rörande den ofvan sagda gräns belägna Enontekis socken. De i propositionen föreslagna bestämmelserna skulle alltså enligt ordalagen komma att vinna tillämpning äfven å denna socken samt medföra, bland annat, att noggrann undersökning af skogsanslaget skulle förrättas af afvittringslandtmätare och skogstjänsteman för utrönande af hvad som kunde anses erforderligt för husbehof, hvarefter återstoden skulle afsättas till allmänning. Enontekis socken, som till väsentlig del är belägen ofvan barrskogsgränsen, har emellertid, i enlighet med hvad 1903 års Riksdag på framställning af Eders Kungl. Maj:t beslutat, i anledning af skogens dåliga beskaffenhet inom socknen fått utbyta af sockenmännen till allmänning afsatt del af skogsanslaget mot annan allmänning inom Muonionalusta angränsande kapellförsamling, för hvilken sistnämnda allmänning förvaltningsregler blifvit af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen fastställda. Den inom Enontekis socken återstående skogstillgången, hvilken vid afvittringsberedningen föreslagits att tilldelas de särskilda hemmanen och nybyggena, lär, enligt hvad Riksdagen inhämtat, vara af särdeles dålig beskaffenhet och torde icke i något fall öfverstiga, men väl ibland näppeligen förslå till ett knappt husbehof, och synes under sådana förhållanden de i propositionen föreslagna ändrade bestämmelserna om afsättande af en del af skogsanslaget till allmänning ej lämpligen böra komma att på Enontekis socken tillämpas.

Till förebyggande af missförstånd, som tilläfväntys skulle kunna uppstå beträffande tolkningen af det i propositionens sista moment förekommande uttrycket »skogsanslaget», har Riksdagen ansett en omkastning af de bägge momenten böra äga rum.

Riksdagen får alltså för Eders Kungl. Maj:t tillkännagifva, att Riksdagen i anledning af propositionen för sin del beslutat, att vid afvittringen

inom de områden af Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker förutom Enontekis socken, beträffande hvilka Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande ännu icke meddelat afvittringsutslag, skall iakttagas:

dels att af skogsanslagen skall omedelbart tilldelas de särskilda hemmanen eller nybyggena endast hvad som efter noggrann, af afvittringslandtmätaren med biträde af skogstjänsteman för hvarje särskildt fall för rättad undersökning anses erforderligt för nödigt husbehof, med hänsyn jämväl till förefintliga odlingslägenheter, men att återstoden af skogsanslagen afsättes till allmänning, att för delägarnes gemensamma nytta förvaltas i enlighet med grunder, som af Eders Kungl. Maj:t bestämmas;

dels ock att för nybyggen, som hädanefters upplåtas å odisponerade öfverloppsmarker nedom odlingsgränsen, skogsanslaget bestämmes till högst 1,200 hektar för helt mantal.

Stockholm den 10 maj 1905.

Med undersåtlig vördnad.